Izhaja vsak dan razen sobote in praznikov.
Leased daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904.

LETO—YEAR XIX. | Cena lista je $5.00 | Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | Chicago, Ill., četrtek, 5. avgusta (August 5), 1926. | Subscription $5.00 Yearly | STEV.—NUMBER 182

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

RUDARJI V FAIRMONTU, WEST VIRGINIJI, SE BOJUJEJO PROTI MOČNEMU SOVRAŽNIKU

Paisleyjevi in Rockefellerjevi interesi jim stoje nasproti. — Zato je pomoč za rudarje potrebna od vseh delavcev.

Scott's Run, W. Va. — Paisleyevi interesi obratujejo premogovnike, v katerih je zastavkalo štiri tisoč rudarjev. Ti interesi pa ne lastujejo premogovnikov, ki jih obratujejo. Ti premogovniki so lastnina Consolidation kompanije in Paisleyjevi interesi so jih vzeli v najem od te kompanije, pri kateri je največji delničar John D. Rockefeller. Consolidation Coal kompanija vleče tantijeme od vsake tone premoga, ki pride iz jam na svitlo.

J. A. Paisley ne obratuje samo teh premogovnikov. On ima svoje pisarne v Clevelandu, O. in je predsednik Valley Camp Coal kompanije, ki ima osem podružnic. Poleg ima tudi svoje parobrodne družbe. On ima najmanj tri ohijske premogovnike in sicer v Fairportu, Stewartsvillu in Laffertyju. V Pennsylvaniji ima zopet tri premogovnike in sicer v Parnassusu, Valley Campu in Van Voorhisu. In zapadni Virginiji pa zopet trinajst premogovnikov.

To nam pove, da so se tukajšnji rudarji spoprijeli z zelo močnim sovražnikom in zato je zanje potrebna pomoč od vsega delavskega razreda, da zmagajo.

Ljudstvo v splošnem nezadovoljno s suše

Primarne volitve pokazujejo, da so kandidati, ki so se izjavili proti prohibiciji, bili nominirani. Ku Kluks Klan izgubil Kansas.

St. Louis, Mo. — Primarne volitve, ki so se vršile zadnji torek, so pokazale, da je ljudstvo v tej državi v splošnem že sito prohibicije in nje izrodkov. Kandidati, ki so se ali direktno ali indirektno izjavili za omiljenje prohibicije ali pa celo za preklic prohibicije, so dobili veliko večino glasov, v kolikor pokazujejo dosedaj znani rezultati volitev. Vprašanje prohibicije je bilo glavno vprašanje pri primarnih volitvah v Missouriju, in kandidati obeh starih strank — republikanske in demokratske — so kandidirali na "suhi" in "mokri" platformi; nominacijo so dobili oni, ki so bili "mokri."

Topeka, Kans. — Pri tukajšnjih primarnih volitvah je bilo pa glavno vprašanje Kukluksklan, in dosedaj znani rezultati so pokazali, da se je ljudstvo že naveličalo 'superpatrijotov', ker so dobili kandidati, katerim so Kukluksklani nasprotovali, večino oddanih glasov, namreč kandidat za državnega tajnika in državnega pravdnika. Vprašanje prohibicije je bilo potisnjeno v ozadje, in so se kandidati izjavili le indirektno, da so dobili toliko več glasov.

Oklahoma City, Okla. — V tukajšnji državi je bilo glavno vprašanje pri primarnih volitvah Kukluksklan, in v kolikor je mogoče sedaj soditi po došlih poročilih iz dežele in mest, so kandidati, katere je podpiral Ku Kluks Klan, dobili večino, ki pa najbrže izgine, ko bo celoten rezultat znan. Vprašanje prohibicije je bilo istotako kot v Kansasu potisnjeno v ozadje. Najbolj značilno je, da je kandidiral za senatorja na demokratski listi bivši governor J. C. Walton, kateri je bil odstavljen na obtožbo izrabljanja svojega urada v nepoštene svrhe; da je bil odstavljen, so največ pomagali Kukluksklani, katerim je že od nekdaj principijelno nasproten. Tudi sedaj je kandidiral proti Kukluksklanovemu kandidatu, toda po poročilih je soditi, da je propadel.

Helena, Mont. — Pri primarnih volitvah v tukajšnji državi je bilo glavno vprašanje prohibicija, in poročila o izidu volitev pokazujejo, da so vsi "suhi" kandidatje poraženi, in "mokri" imajo precejšnjo večino.

V splošnem bo glavno vprašanje pri novemberskih volitvah prohibicija, in kolikor je mogoče sklepati iz dosedanjih volilnih izidov, bodo v veliki večini izvoljeni oni kandidati, ki so vsaj za omiljenje prohibicije.

Vsa druga ekonomska vprašanja bodo potisnjena v ozadje, kar je tudi glavni namen velefinančnikov in velemagnatov, da se izognejo njim tako nepriljubljenemu vprašanju. In poleg tega je tudi namen kapitalistov, da dobijo njihovi kandidati kolikor mogoče veliko število delavskih glasov, ker vedo, da so delavci v ogromni večini vsi nasprotni prohibiciji.

Zadnji torek so se vršile tudi volitve v Virginiji in Zapadni Virginiji, od kjer pa ni še nobenih poročil o izidu.

Mussolini propovedal športne igre in parade

Samo fašisti smejo gojiti šport in prirejati javne ceremonije.

Rim, 4. avg. — Mussolini je zopet zavihtel sekiro velike ekonomske in moralne reforme in— šport vsake vrste ter manifestacije so mrtve v Italiji za vse ljudi, ki niso fašisti. Nova odredba določa, da se stopnjema odpravijo vse nefašistične javne manifestacije in igre športnega, intelektualnega ter dobrotvornega značaja. Mussolini pravi, da parade in igre vsake vrste, ki ne poveličujejo fašizma, so poštenja časa in denarja, ki je potreben za odpravo bede in ugodno trgovsko bilanco. Prepovedane so tudi vse ceremonije v počast posameznim osebam.

Mussolini, ki izvaja novi sindikalni zakon, zdaj kontrolira vse faze življenja v Italiji.

ITALIJANSKA FAŠISTIČNA DIKTATURA NAD ITALIJANSKIM DELAVSTVOM

Italijanska delavska federacija je mnogobrojna, telesa pa nima. Nefašistovski delavci ne dobe dela. — Mussolinijeva železna peta drži italijansko delavstvo v interesu papeža, kralja in kapitalističnega sistema k tlom.

Ženeva, Švica. — Mussolini je v interesu papeža, kralja, kapitalistov in vse druge reakcije pritisnil italijansko delavstvo popolnoma k tlom. Italijansko delavsko strokovno federacijo je Mussolini pustil eksistirati samo na papirju. Rekel ni, da se mora italijanska delavska strokovna centrala razpustiti, ampak razpuščene so bile njene podružnice, tako da je italijanska delavska centrala glava brez telesa.

Mussolini je razpustil socialistične organizacije in pod pretvezo, da se morajo razpustiti tudi tajne organizacije je razpustil vse framazonske organizacije, medtem ko se ni dotaknil tajnik organizacij rimske cerkve. Na ta način je storil rimskemu papežu veliko uslugo, obenem pa kapitalistom, ki ravno tako radi vidijo, da ljudstvo ostane neuko kot rimski papež.

Fašisti popolnoma kontrolirajo posredovanje dela. Kdor ni član fašistovske organizacije, ne dobi dela. Nazadnje je Mussolini odredil, da morajo delavci jesti kruh najslabeje vrste, da so podjetniki lahko znižali delavske mezde in da imajo lahko večje dobičke. Milijonarji se lahko maste še ravno tako pri polno obloženih mizah, kakor so se v prejšnjih časih. Tudi v kloštrih in farovžih in v Vatikanu prihajajo najboljše jedi na mizo, delavec pa mora uživati vojni kruh, ki nima teka in okusa. Taka so fašistovska nebesa v Italiji. Tisti, ki ne delajo, se maste pri polnih mizah, delavci pa morajo jesti neužiten kruh, pa garati in garati, kajti Mussolini je znižal tudi in podaljšal delavni čas.

Veleporota zahteva natančno preiskavo o Aimee

Predsednik veleporote naznanil, da ni zadovoljen z odredbo državnega pravdnika, da se ustavi sodnijsko postopanje proti Aimee S. McPherson, ampak izvede najstrožja preiskava.

Los Angeles, Cal. — Distriktni državni pravdnik je dobil naročilo od veleporote, da naj nadaljuje s preliminarno preiskavo glede "ugrabljenja" evangelistovske pridigarice Aimee Semple McPherson. Predsednik veleporote je izjavil, da veleporota nikakor ni zadovoljna z njegovo izjavo, da je najboljše, ako se opusti vsako nadaljno sodno postopanje, ker je Ormiston podal pismeno izjavo, da Aimee Semple McPherson ni bila dotična ženska, ki je bivala v najeti koči v kopališču Carmel blizo San Francisca. Dotična zaprisežena izjava je bila izročena veleporoti, in kot je razvidno iz tega odloka veleporote, veleporota ne polaga dosti važnosti na to izjavo, in je mnenja, da to ni zadostna evidenca, ki bi popolnoma oprala "duhovnico" McPherson, in da je najboljše, če se izvede preiskava do dna.

Iz tega je razvidno, da so gotove osebe mrzlično na delu, da bi ustavile vsako nadaljno sodno postopanje napram 'pridigarici,' toda veleporota ima najbrže toliko evidence o celi farsi "ugrabljenja", da hoče imeti porotno obravnavo.

Tkalci svile hočejo unijo.

Bangor, Pa. — (F. P.) Tkalci svile Korn družbe v Bangor, Pa., so zastavkali z namenom, da si izboljšajo sedanje razmere ter da prisilijo kompanijo, da sprejme nazaj delavce, ki jih je odpustila. Odpuščeni delavci so bili po večini tkalci. Družba pa pravi, da ne bo vzela nazaj nobenega vodje stavke.

METODISTOVSKI ŠKOF ŽIGOSA KLERIKALCE

Poroča, da so duhovni krivi konflikta, ne pa Calles; navaja katoliške persekucije protestantov v latinski Ameriki.

Chicago. — George A. Miller, metodistovski škof v Mexico Cityju, je 3. t. m. poslal poročilo publicistični komisiji metodistovske episkopalne cerkve, 740 Rush St., o sedanji situaciji v Mehiki. Škof poroča, da so vse vesti o persekuciji mehiških katoličanov neresnične.

"Katoliška organizacija v Mehiki, ki se imenuje Liga za zaščito verske svobode, je smešna," pravi škof Miller. "Leta 1916 so protestanti hoteli sklicati kongres v Panami za vso latinsko Ameriko. Rimsko-katoliški škof je takoj organiziral protestno akcijo in je dosegel, da nam ni bilo mogoče zborovati v Panami. Morali smo iti v neki razbiti hotel v Kanalski coni. To je verska svoboda, ki jo izvajajo katoliški duhovni povsod, kjer imajo politično moč. Primerjajte to z evharističnim kongresom, ki se je vršil v protestantskih Združenih državah!

"V vseh latinskih republikah Srednje in Južne Amerike, v katerih rimsko-katoliška cerkev kontrolira versko in politično življenje, so persekucije drugovernikov na dnevnem redu. Rimska duhovščina v teh deželah dosledno nasprotuje vsaki demokraciji in razvoju napredka v izobrazbi. To so ravno tisti ljudje, ki zdaj vpijejo o verski svobodi v Mehiki.

"Katoliška duhovščina v Mehiki nima nobenega razloga za ekonomski bojkot, zaprtje cerkva in suspenzijo verskih obredov. Najmanjšega vzroka tudi ni, da bi ameriška vlada odpravila embargo na orožje in streljivo za privatne stranke v Mehiki. Propaganda v Ameriki za odpravo embarga prihaja iz krogov, ki so sovražni mehiški vladi; ameriško ljudstvo bi moralo odločno odbiti vso to propagando.

"Mehika, z ozirom na vse strani, je danes v najboljšem položaju v vsej svoji zgodovini. Callesova vlada se resnično trudi za ekonomsko rekonstrukcijo in izboljšanje življenskih razmer ter za splošno izobrazbo mehiškega ljudstva. Mehika potrebuje razumniških simpatij in moralne podpore. Vse kaže, da sedanji boj med mehiško vlado in papežem bo trajal do skrajnega konca. Kar moremo mi storiti v tem boju, je najboljše, da držimo roke proč. Ne dajte se zapeljati po absurdni propagandi, ki skuša pokazati položaj v Mehiki v taki luči, kakor da se Callesova vlada vrača v srednji vek in se poslužuje napram katoliški cerkvi metod, kakršne je cerkev uporabljala proti drugovernikom v vseh deželah, kjer je imela politično oblast."

Donava se še zaliva

Zdaj sta prizadeti Čehoslovakija in Rumunija.

Dunaj, 4. avg. — Donava je danes narastla 12 čevljev na Dunaju. Velika poplava je v teku v Požunu in Komornu v Čehoslovakiji. Iz Bukarešte javljajo, da je Donava zalila okolico Galatza in poplavila tri vasi.

Usnjarski delavci zastavkali v Litvi.

Kovno, Litva. — V treh usnjarnah je zastavkalo šest tisoč usnjarskih delavcev. Delo v tovarnah popolnoma počiva.

Restavracijski natakarji se organizirajo.

New York. (F. P.) — Amalgamated Food Workers unija je dala restavracijskim delavcem čarter. Skupina je postala prevelika, da bi bila podrejena uniji hotelskih delavcev. Ti delavci, ki delajo po raznih kafeterijah in "lunch counterjih", so najnižje plačani in imajo najtežje delo v prehranjevalni industriji. Poleg tega pa nimajo nikake prilike, da bi dobili kako napitnino.

Kolumbovi vitezi kade Mussoliniju

Klerikalni agitatorji zahtevajo, da Coolidge pove, zakaj molči o krizi v Mehiki.

Philadelphia, Pa. — Na konvenciji katoliške organizacije Knights of Columbus v tem mestu je "vrhovni vitez" James A. Flaherty dejal v torek v svojem otvoritvenem govoru, da imajo Kolumbovi vitezi v načrtu vigorozno akcijo v prid katoliški duhovščini v Mehiki. Drugi "glavni vitez," Edward L. Hearn, je pa pel slavo Mussoliniju.

Flaherty je rekel, da se mora predsednik Coolidge izjaviti, kaj misli o konfliktu med cerkvijo in vlado v Mehiki. "Molk ameriške vlade v momentu težke krize v Mehiki je ameriškim katoličanom nerazumljiv in postaja že zopern," je dejal Flaherty.

Hearn je pa rekel: "Svet še danes ne razume, koliko je dolžan Mussoliniju. Naj se zgodi, da njegovo vodstvo propade, tedaj bodo trte ovijalke, ki rastejo iz Moskve, opletle ves svet in zagospodovale povsod. Mussolini je izvršil veliko dobro delo za Italijo, še večje pa je njegovo delo za civiliziran svet."

ŽENSKA OBVLADALA NAJMOČNEJŠEGA POLICAJA.

Philadelphia, Pa. — 27-letna Agnes Tulley v Chester, Pa., je tako močna, akoravno ženska, da je menda iztrgala policaju James Russelu, ki je pravi korenjak po teži, moči in visokosti — visok šest čevljev in najtežji izmed vseh policajev — samokres, parkrat zabodla in ga preganjala nad dva mestna bloka, nakar je še ustrelila dvakrat za njim. Bila je seveda aretirana in pred sodiščem bo pojasnila, kako da je mogla obvladati takega korenjaka, kot je James Russel.

ZDRUŽITEV GENERAL MOTORS KORPORACIJE POMENLJIVA ZA DELAVCE

Motor korporacija je absorbirala štiri druge korporacije. — To pomeni, da pridejo zelo resni časi za delavce v avtomobilski industriji.

Washington, D. C. — J. P. Morgan je segel v roke DuPontovim interesom v General Motor kompaniji, da izvede združenje kompanij, ki izdelujejo avtomobile. Kadar bo to združenje izvršeno, tedaj bodo avtomobilski delavci kmalu potisnjeni v življenski položaj jeklarskih delavcev, ako se avtomobilski delavci ne organizirajo pravočasno in se pripravijo na resne čase, ki pridejo zanje.

To je tisti resen pomen, ki ga pripoveduje vest, ki je prezgodaj prišla v javnost skozi delničarje Durantovih motornih kompanij in po kateri General Motors korporacija absorbira korporacije Durant, Flint, Star in Fisher Body.

Morgan je prisilil Duranta, avtomobilskega tovarnarja, da je prodal svoje interese in investiral svoje profite v General Motors korporaciji. Ta kompanija bo imela po izjavi borznih mešetarjev in delničarjev polno podporo Morganovih bančnih, transportnih in jeklarskih sil in se gibije v smeri, da se ustanovi ogromen trust, ki se pograbi s Fordom. Strategija nove kombinacije je šla za tem, da je v zadnjih mesecih pobrala Fordu število najboljših agentov in distribucijskih postaj. Ta strategija pripoveduje, da se hoče trust znebiti svojega najhujšega tekmeca. Ravno tako kot je jeklarski trust odpravil in ubil vso konkurenco, ravno tako novi trust, ki se šele snuje, stremi za tem, da ne bo nobene konkurence v avtomobilski industriji, ako je le mogoče, kaj takega izvesti.

Z napadom na Fordove agencije se je razširil tudi boj zbornice avtomobilskih tovarnarjev proti delavcem. Povedano je že bilo, da so tovarnarji že pričeli z izporom garažnih delavcev, kjer bo se organizirali. Organizacija strojnikov in Ameriška delavska federacija sta se potrudili organizirati avtomobilske delavce. Morgan in Du Ponti, ki so gospodarji General Motors kompanije — razen Forda — in druge kompanije, se pa proti temu samo ne bojujejo, ampak njih želja gre za tem, da onemogočijo organiziranje avtomobilskih garažnih delavcev.

Odkar je bilo sklenjeno premirje so organizacija strojnikov in druge organizacije kovinskih delavcev doživele marsikateri poraz od strani General Motors korporacije in Morganovih prepletenih interesov, ki vidijo v jeklarskem trustu svojega vodnika v delavskih zadevah.

Ker se je General Motors kompanija združila z raznimi avtomobilskimi kompanijami in se je vrh tega ta korporacija pričela pečati še z raznimi drugimi produkti, prihaja zelo resen čas za delavce in Ameriško delavsko federacijo. Konvencija Ameriške delavske federacije se bo letos vršila v Detroitu in takrat se bo pokazala resnost tega vprašanja šele v pravi luči.

De La Huerta se ponuja za vodjo katoliške vstaje

Pustolovski general, ki je bil pred par leti tepen po Obregonu in ki zdaj živi v izgnanstvu v Los Angelesu, je zdaj pripravljen voditi katoliško armado za "versko svobodo" v Mehiki.—Klerikalni voditelji tipljejo za mir. Preiskava glede okradene katedrale v glavnem mestu.

Santiago, Chile, 4. avg. — Delavske organizacije v tem mestu prirede v nedeljo velike demonstracije v znak solidarnosti z mehiškimi delavci, ki so demonstrirali zadnjo nedeljo proti klerikalizmu.

Mexico City, 4. avg. — "Excelsior" poroča, da so katoliški voditelji pripravljeni na delno kapitulacijo. Škof Diaz, ki je pred par dnevi predlagal v imenu episkopata premirje na podlagi suspendiranja regulacijskih zakonov za eno leto, nakar naj ljudstvo s splošnim glasovanjem odloči, če se strinja z zakoni ali ne, je danes dejal na konferenci z justičnim tajnikom Ortego, da je episkopat pripravljen dati večje koncesije. Zakonov ni treba suspendirati, pač pa naj vlada pristane na liberalnejše tolmačenje istih; na primer določba o registraciji duhovnov se naj označi kot zdravstvena odredba in duhovščina jo sprejme.

New York, N. Y., 4. avg. — General Adolfo De La Huerta, politični nasprotnik predsednika Callesa, je sporočil pismeno tukajšnjemu svojemu zastopniku Adolfu Ferrerju, bivšemu plantažniku v Tabascu, da je pripravljen voditi katoliško revolucijo v Mehiki za strmoglavljenje Callesove vlade in vpostavljenje verske svobode. Ferrer je včeraj objavil pismo.

De La Huerta pravi, da odločno nasprotuje novi mehiški ustavi, na temelju katere je izbruhnila verska vojna. Nadalje piše, da je Coolidgeva administracija indirektno odgovorna za sedanjo situacijo v Mehiki. "Oči mehiških katoličanov so uprte v Washington, kajti rezultat konflikta v Mehiki zavisi od tega, kar stori ameriška vlada," piše De La Huerta.

Mexico City, 4. avg. — Diplomatje ameriško-španskih republik, ki so večinoma katoličani, nadaljujejo z gibanjem za intervencijo in mir v imenu mehiških nadškofov in škofov. Izgleda nekaj, da so voditelji cerkve pripravljeni popustiti in ponujajo vse mogoče kompromise. Včeraj je škof Diaz iz Tabasca obiskal justičnega tajnika Ortego in z njim konferiral več ur, nakar je Ortega posetil Callesa. Kaj so govorili, ni znano. Konference se bodo danes nadaljevale.

Večina katoliških cerkva je danes v rokah občinskih odborov. Transferacija se je povsod izvršila mirno. Odbori so izvršili inventar in potem so cerkve odprli vernikom, da lahko hodijo molit kolikor hočejo. Zaprte so ostale le tiste cerkve, katerih imetje ni v redu. Med temi je tudi stolna cerkev v glavnem mestu, v kateri manjkajo mnogi dragoceni zlati kelihi, monštrance in drugi predmeti. Občinski odbor je apeliral na vlado, naj takoj uvede preiskavo, da ne bo odbor odgovoren za tatvino. Sum leti na duhovnike, da so odnesli zlatnino. Dokler ni preiskava končana, ostane cerkev zaprta vernikom.

Augustin Legoreta, predsednik narodne banke v Mehiškem mestu, je danes zanikal vest, da je klerikalni bojkot udaril banke. Včeraj je krožila vest, da so katoliški vlagatelji dvignili 17 milijonov pezov v bojkotni kampanji, kar pa bankirji dementirajo.

Snoči je bila v gledališču Iris zanimiva javna debata med dr. Puig y Casaurangom, tajnikom prosvete, ki je zastopal vladno stališče, in Rene Capistran Garzo, predsednikom mladinske katoliške organziacije in voditeljem bojkotne kampanje, ki je pod obtožbo uporništva, toda bil je izpuščen iz zapora. Gledališče je bilo natlačeno katoličanov in socialističnih delavcev. Debata je bila strogo stvarna; vse osebnosti in žaljive opazke so bile prepovedane. Dr. Casaurang je naslikal zgodovino katoliške cerkve v Mehiki od leta 1857, ko je bila prvič reformirana ustava in na koncu je poudaril, da vlada nima najmanjšega namena uničiti vere, pač pa vztraja za svobodno izobrazbo. Katoliški starši lahko doma uče svoje otroke, česar hočejo, toda šola mora biti prosta vsakega verskega vpliva. Garza je napadel javne šole, rekoč, da vzgoja brez krščanske morale je ničvredna.

UMOR MED SLUŽBO BOŽJO.

Morgantown, Ky. — Neki neznanec je streljal skozi okno tukajšnje okrajne šole in smrtno zadel evangelistovskega pastorja W. Mossa in cerkveno pevko Robinson, ko sta pela neke pesme ob pričetku službe božje. Policija je aretirala že nekega osumljenca. Vzrok temu činu je po izpovedbi policije najbrže prohibicija, ker umorjeni pastor je bil zagrizen preganjalec vseh butlegarjev.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto, $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.65 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5.00 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

138

Datum v sklepaju n. pr. (July 31, 1926) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

POLICIJA IN DELAVCI.

Iz New Yorka se je pripeljalo 350 krznarskih delavcev v Passaic, da obiščejo tekstilne stavkarje. V Passaicu jih je čakal policijski načelnik Richard Zober s precejšnjo četico policajev. Ko so avtobusi pripeljali krznarske delavce do ukrajinske dvorane, se je policijski načelnik pričel jeziti nad banderci gostov.

"Vsi delavci morajo soglašati s tekstilnimi stavkarji," je bilo pisano na enem bandercu.

Takrat so pa policaji dvignili svoje količke in udarili po gostih. Udrihali so po ženah, dekletih in moških. Trije krznarski delavci so bili aretirani, poleg njih pa še dve passaiški stavkarici.

Tako nam pripoveduje vest o obisku krznarskih delavcev stavkujočih tekstilnih delavcev v Passaicu.

Zakaj se je to godilo? Za napad je seveda odgovoren policijski načelnik in njemu podrejeni policaji. To je prva misel, ki šine delavcu v možkane. Zakaj je pa policijski načelnik udaril po krznarskih delavcih in aretiral pet oseb? To je vprašanje, na katerega je treba pojasnila.

Policijski načelnik prejema povelja od mestne občine, t. j. od uradnikov, ki jih je izvolilo ljudstvo. Navadni policaji pa zopet izvrše, kar jim je ukazal načelnik. Policaj je bližje delavskemu razredu kot vladajočemu. Ob času stavke bolj simpatizira s stavkarji kot s stavkokazi. Ako te simpatije pokaže javno v občini, v kateri so občinski uradniki podporniki vladajočega razreda, tedaj tak policaj izgubi službo. In tako policaj ne vpraša, na kateri strani je pravica, ampak on izvrši to, kar mu ukaže njegov načelnik, ki zopet prejema povelja od uradnikov, ki podpirajo vladajoči razred.

Nekaj nemogočega bi bilo, da bi policijski načelnik napadel s svojimi policaji krznarske delavce, ki so iz New Yorka prišli na obisk v Passaic, ako bi bili passaiški delavci politično organizirani in bi v občinski zastop in druge občinske urade izvolili delavce. Zakaj? Delavci bi v tem slučaju izrabili svojo politično moč v svojo korist.

Ako bi bila občina v delavskih rokah, kaj bi se zgodilo? Policija bi pričakovala goste iz New Yorka in jih ščitila, da bi jih ne napadli pobojniki v službi kompanij, pri katerih je proglašena stavka.

Napad na krznarske delavce, ki so prišli obiskat passaiške stavkarje, da jih ojunačijo za vztrajanje v stavki, je eden izmed najbolj brutalnih in strahopetnih napadov na mirne delavce. Da ni bilo večje nesreče, gre hvala le disciplini delavcev, ki se niso dali provocirati s takim brutalnim napadom.

Ampak ta napad na mirne delavce bi bil izostal, če bi bili delavci politično organizirani in svojo politično moč izrabili za svojo zaščito.

Iz dogodka v Passaicu se delavstvo uči, da samo strokovna delavska organizacija za osvoboditev delavstva iz mezdne sužnosti ne zadostuje. Delavstvo se mora ravnotako organizirati politično, kot se organizira strokovno.

Vsaka stavka, pri kateri nastopajo večje ali manjše delavske množice, potrdi to resnico. Dokler delavstvo zanemarja svojo politično organizacijo, ne more obdržati trajno pridobitev, ki si jih je delavstvo izvojevalo s strokovno organizacijo. Če je vladajoči razred poražen na strokovnem polju, tedaj preide na politično, da iztrga delavcem zopet to, kar so si s težkim bojem in velikimi žrtvami priborili na strokovnem polju.

Politična organizacija se pridiga delavcem že nekaj desetletij. Delavci imajo za sabo tudi že težke skušnje, da jih vladajoči razred užene na političnem polju, ako je podlegel na strokovnem. Kljubtemu pa večina delavstva ne zapopade tega nauka, dasiravno je enostaven in preprost. Ta večina še vedno tava čez drn in strn za profesijonalnimi političarji, ki jim priporočajo kandidate starih strank, ki niso drugega kot podporniki vladajočega razreda.

Karel Marks pravi v enem svojih spisov, da si mora delavstvo izvojevati politično moč, da se osvobodi mezdne sužnosti. To politično moč si pa delavstvo izvojuje, ako se politično organizira in izvoli v zakonodajne zastope in javne urade svoje tovariše, t. j. delavce, ki zastopajo interese delavskega razreda.

Farmarji ne krijejo stroškov s dohodki

Ravno isto "prosperiteto", katera je zavalovila po vseh Zdr. državah, kot imajo delavci, občutijo tudi farmarji. To je razvideti iz resolucije, katera je bila predložena na zadnji seji farmarjev srednjega zapada, ki je pričela 20 julija. V tej resoluciji zahtevajo farmarji, da naj imajo iste pogoje za svoje življenje, kot jih ima industrija in delavci.

Del resolucije se glasi: "Ko je bila pri zadnjem kongresnem zasedanju predložena predloga za odpomoč farmarjem, mi nismo nikakor zahtevali kako podporo ali posebne prispevke, ampak samo to, da bi imel dolar, katerega dobi in potroši farmar isto nakupno vrednost, kot ima dolar, katerega dobi industrija in delavec. Nikakor nismo zahtevali, da bi industrija ali delavec prišla na isto bedno stanje, kot se nahajamo sedaj mi — farmarji. Ampak mi smo zahtevali, da naj bomo farmarji z ozirom na življenjske pogoje na istem stališču, kot se nahaja industrija in delavec. Več ne zahtevamo, ako bomo imeli manj, tedaj mora bankrotirati vse poljedelstvo".

Seja je soglasno sprejela poročilo posebnega odseka, ki je zadnjih devet mesecev študiral stroške in dohodke farmarjev, in na podlagi te preiskave je dognal, koliko mora posamezni farmar imeti dohodkov za kritje stroškov in da je plačan za svoje delo. Ta odsek je vzel za podlago farmo veliko 160 akrov, in aker je računal po $148. — Poročilo se je glasilo:

Pet odstotne obresti za kapitalizacijo znašajo $1,184; zmanjšana vrednost poslopja cenjenega na $2,250 znaša $90, zmanjšana vrednost drugih poslopij cenjenih na $3,690, znaša $184, zmanjšana vrednost ograj $85, zmanjšana vrednost in obresti poljedelskih strojev cenjenih na $1,793.96 znaša $335.56; plača farmarja $1,900; plače dninarjev $360; umetna gnojila $101.60; zmanjšana vrednost avtomobila in obresti $12.50. — Na podlagi tega bi morali znašati vsi dohodki tega farmarja $5,601.44; toda sedanji dohodki tega farmarja pa znašajo samo $2,996.44.

Na podlagi tega proračuna je ta odbor tudi sestavil nekako lestvico cen za vse poljedelske pridelke, po katerih bi morali prodajati farmarji, da krijejo svoje stroške in imajo poleg še plačo $1,800 na leto, kar je minimalna plača za družinskega očeta. Naslednja tabela pokazuje, koliko stane farmarja posamezni poljski pridelek, in koliko dobi, ko ga postavi na trg:

Pridelek:	Produktivni stroški:	Tržna cena:
Koruza, bušelj	$ 1.41	$ .87
Oves, bušelj	.79	.46
Pšenica, bušelj	2.69	.45
Seno, tona	21.44	$19 do $21
Prešiči, 100 funtov	16.82	12 do 14
Teleta, 100 funtov	17.82	11 do 12.50
Jagnjeta, 100 funtov	20.48	13 do 14
Kokoši, funt	.26	.24
Surovo maslo, funt	.58	.32
Jajca, ducat	.61	.27

Zgoraj navedena tržna cena je samo povprečna ali približna. V več slučajih mora farmar plačati še prevoz in provizijo. Razvidi se pa, kako je farmar izkoriščan od prekupčevalcev, in da na noben način ne more dobiti toliko za svoje produkte, kot ima stroškov, ne da bi pri tem upoštevaval svojo plačo, do katere je istotako upravičen, kot vsak delavec, ki je vposlen v industriji. Ako bi farmar sam ne delal in njegova družina, ampak bi imel najete delavce, ki bi delali na farmi, tedaj mora iti bankrot takoj prvo leto. Tako pa večina dela izvrši sam in njegova družina, pa še gara in gara dokler mu je le mogoče, in od vsega tega nima drugega kot borno življenje in v več slučajih vedno večje dolgove.

Na seji so ostro kritizirali in obsojali politiko Coolidgeve administracije, ki vedno in v vseh slučajih protežira industrijalce v vzhodnih državah na škodo farmarjev po zapadu. Ako bo šlo tako dalje, tedaj mora in bo poljedelstvo v sedanjem pomenu besede izginilo. Na seji se je tudi zahtevalo, da naj se preiščе kaki motivi so vodili Hooverja in njegove industrijalne svetovalce, da so imeli odločilno besedo pri glasovanju o predlogi za odpomoč farmarjev.

Farmarji bi lahko dobivali pošteno plačane vse pridelke, ako bi ne bilo med farmarji in končnimi konsumenti toliko posredovalcev in ako bi železniške družbe ne bile tako lakomne na dobiček. Tako n. pr. farmarji dobijo povprečno za funt teletine od 11 do 12 centov, v mestih pa moramo delavci plačevati od 26 do 45; za prašiča dobi farmar povprečno od 12 do 14 centov, v mestih je cena prašičjemu mesu od 28 do 42 centov. In tako dalje pri vseh.

Ko bi bili farmarji toliko zavedni, da bi ustanovili svoje zadruge in stopili v zvezo z delavskimi zadrugami, bi bila takoj delna odpomoč tukaj; kajti sami bi prav lahko dobili tako ceno za svoje pridelke, da bi krili svoje stroške, delavci ali konzumenti v mestih bi pa plačevali manjšo ceno za razne poljedelske pridelke. Tako pa menda vsi čakamo čudeža.....

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

Odgovor Amerikanskemu Slovencu.

Rock Springs, Wyoming. — Približno tako hujskanje kakor sedaj, je bilo priobčeno pred štirimi meseci z istim podpisom v uredniškem članku. Tisti čas se mi je videla zadeva premalenkostna, da bi odgovarjal in sem si mislil, naj brizgajo svoj srditi žolč okoli, saj jim itak nič ne koristi. Še sem istih misli, a štejem si v dolžnost, da stvar nekoliko opišem, da bo članstvo po Združenih državah vedelo, da tudi tukaj ni tako, kot se glasi od dotičnega "člana". Rockspringski Slovenci niso toliko katoliški, kot jih slika oni, izvzemši par fanatikov, ki so pa katoliški v svojo lastno korist. Tudi oni bi prodali svoje 'sveto', ampak nikogar ni, ki bi ponudil dolar.

V spisu dopisnik pozivlja članstvo S. N. P. J. na revolucijo, a izzivač nima toliko poguma, da bi podpisal svoje ime. Pozivlja le, naj bi si drugi opekli prste zanj. Ali se boji, da bi mu business slabše šel? Tega naj se nikar ne boji, saj vendar trdi, da je 90% članstva pri S. N. P. J., ki veruje v sveto rešnje telo. In Rock Springs pa je po njegovem mnenju 100% katoliški. Čemu se toraj bati? Da bi se hujskač podpisal pod take trditve, bi seveda ne bilo inteligentno.

Zadnja konvencija S. N. P. J. je sprejela točko, katera ne dopusti raznim razdiračem, da bi bili v odborniških mestih za svoje interese. To je konvencija sprejela, ker je bilo potrebno. Ali moremo pričakovati, da bi odbornik, ki je absolutno nasproten idejam, katere zastopa, delal po dotičnih idejah? Nikakor ne. Zato je dolžnost članov S. N. P. J., da se zavarujejo proti hujskačem, kateri gledajo na to, kako bi obdržali ljudstvo še naprej pod rimsko hierarhijo ter ponižno kapitalizmu.

Katoliška jednota je bila prva, ki je precej ostro nastopala proti članstvu. Ali smo jih mi kaj nadlegovali? Ali jih nismo pustili tam, kjer so še danes. Napredni element se je odstranil izpod njih diktature ter si je umislil organizacijo, v kateri svobodno lahko diha. Dobro vemo, kaj jih boli. Prazne njih obljube ne držijo več. Ljudstvo se je zdramilo in zahteva takoj dejstev, ne fraz. Ravnotako se je slovensko delavstvo pričelo odvračali proč od duhovščine, kakor se je obrnilo od tistih agentov, ki so prodajali delnice od zemljišča, katerega ni bilo. S tistimi, ki prodajajo nebesa, je ravnotako. Sramovati bi se morali s tako kupčijo, toda njim je pohlep po denarju udušil vsak čut sramu. Smešno povdarjajo, da je pri S. N. P. J. 90% katoličanov. Morda. Toda če jih tako štejejo, morajo šteti tudi mene, drugače ne morejo našteti tolikega odstotka. Oni dobro vedo, da bi nobena štatistika kaj takega ne pokazala, saj vedo, da so jim tisoči ameriških Slovencev obrnili hrbte, in sicer takih Slovencev, ki so bili vzgojeni po katoliških naukih. Oni kajpada vse te še vedno štejejo za svoje.

Vsake osebe, ki postane član organizacije, je dolžnost, da se seznani s pravili organizacije. In ravno pri S. N. P. J. so še vedno tista načela kot so bila. Ali jim prej niso bila znana. Ravno ta jednota še ni kršila svojih pravil, ker to bi bilo nepostavno.

To, mislim, da tudi oni znajo, kakor znajo, da imajo vsi člani enake pravice. Zakaj se jih ne poslužijo? Počutijo se v taki manjšini, da sploh nikamor ne pridejo. Ako znajo vse to, zakaj tulijo v svet neresnico? To je podlo obrekovanje. Članstvu S. N. P. J. je znana taktika rimskega moloha in zna, zakaj se toliko žrtvuje. Zato tudi ne bo dalo rimskim izkoriščevalcem prilike, da bi pograbili blagajno S. N. P. J.

Pripoznajo, da je urednik Prosvete plačan od članstva. Kajpada. On tudi tako spiše, kakor mu večina članstva veleva. Ako bi bil plačan od kapitalistov, ali od duhovščine, bi seveda ne pisal v naprednem duhu, kakor to delajo mnogi, ki spreminjajo barvo tako, kakor jim najboljše kaže.

Vsi pozivi duhovščine so brez ploda. Saj smo bili pri njih, pa smo odšli. Sedaj pa da bi prišli nazaj? Ali so zporeli, da si kaj takega domišljajo? — J. Golob.

"Kritika".

Bedford, Ohio. — Ker sem že štiri tedne na neprostovoljnih počitnicah, si preganjam čas s čitanjem knjig in časopisov. Slovenci jih imamo res veliko skoraj bi rekel preveč. Ne bilo bi jih preveč, če bi bile vse v izobrazbo, toda ko jih čitaš, vidiš, kako prav pride pri nas hrvaški pregovor: "Svaki zase boga moli."

Pred kratkim sta izšli dve zgodovinski knjigi. Nisem jih dodobra prečital, že sem spoznal, da je popolnoma resničen imenovani izrek. Toda poglejmo časopisje. Ne vem natanko, koliko jih imamo, vem pa, da takih, kot so sedaj pisani, polovico preveč. Kaj vse čitamo: Osel riga, kača zvita, veli um, mali um, sivci gologlavci, starci, tetka, kovertica itd. "Cvetke" se ponavljajo brez konca in kraja, da bi jih lahko zbral cel album. Lepa izobrazba, lahko smo ponosni nanjo.

Podpornih organizacij ne bom povzdigoval ali poniževal, vse, kar bom napisal, bo iz skušenj skozi 15-letno delovanje na društvenem polju.

Takoj po vstopu v to deželo, sem postal član "Jutranje zvezde" S. D. P. Z. Pri pristopu so mi na seji navzoči odborniki rekli: Toliko boš plačal vsak mesec in toliko boš dobil vsaki dan, ako boš bolan, v slučaju smrti pa dobijo tvoji dediči toliko in toliko. Dobro, sem si mislil, sedaj sem brez skrbi; toliko plačam vsaki mesec, pa sem prost. Ko sem prišel zopet na sejo, mi je rekel tajnik, da moram plačati nekaj več, kajti društvo nima denarja v blagajni in da je vedno treba to in ono. Saj ni toliko, sem si mislil; eno pivo manj spijem na mesec. To ni nič. Naslednji mesec mi je tajnik na seji povedal, da plačam še 25c več bolniške naklade, ker veliko je bolnih in podpore potrebnih. Od zadaj pa sem slišal pritožbe: Per moj, cigare kadijo za naše kvodre. Tako je šlo naprej od naklade do naklade.

Prišel je član in mi svetoval pristopiti v S. N. P. J., kajti tam je po lestvici in bom malo več plačeval, pa bom upravičen do boljših ugodnosti, poleg tega tudi naklade ne bo. Pristopil sem in bil sprejet. Bil sem v dveh društvih. Pri prvem je bila vedno naklada in prerekanje na sejah ter sovraštvo do sosednjih društev, češ, drugi ven vlečejo, mi plačujemo zanje; pri drugem društvu pa je bilo v tem oziru nekoliko boljše. Bil je nekaj večji asesment in človek se privadi, da nikjer ne pogreša tistih par centov, ki jih enakomerno plačuje. Pa tudi tu ni bilo tako. Prišla je prošnja od bolnih članov, prošnja od štrajkarjev, naklada za konvencijo in ne vem, kaj še vse; vendar v bolniški sklad naklade takrat ni bilo. S. N. P. J. je rastla naprej in priznati moram, da se mi je prijubila ter sem že mislil prvo društvo pustiti in se pri S. N. P. J. boljše zavarovati ter se ogniti večnim nakladom in prepirom. Takrat je začela velika agitacija za združenje vseh jednot in zvez in sem mislil, bom počakal. Po združevalni konvenciji, ki pa ni bila popolna, je pa vedno večji asesment in naklada. Človek se vprašuje, da-li bo mogel danes patnajst let plačevati asesment.

Od springfieldske konvencije naprej smo prikrajšani za tri dni podpore. Tam je bil tudi zvišen asesment. Toda vse ni nič pomagalo. Izredni asesment je vedno naraščal, enkrat v bolniški, drugič v upravni sklad, prošnje od raznih strani pa so se množile. Z združevalno konvencijo smo dobili še večjo naklado, za najvišje sklade je prišlo celo po $25 na mesec. Po mojem mnenju in prepričanju so vsi oni, ki so zavarovani več kakor po dva dolarja na dan, takorekoč "večni bolniki". Če kdo misli napačno razumeti, naj rajši pogleda na razmere pred waukeganško konvencijo, ko so bili bolniški razredi vsak zase po skladih. Jasno se je pokazalo, odkod so vzroki za naklade. Došlo je vendar do nekakega kompromisa ali bratstva. Jaz ne razumem, kakšno bratstvo je to. Tu sta na primer dva soseda, katerih vsak ima svoj vrt. Eden ga neguje in varuje, da mu vse lepo uspe; drugi pa misli, kaj hočem varovati in negovati, ako pri meni ne uspe, dobim vsega dovolj v sosedovem vrtu. Ali mislite, da bi bilo to bratsko. Ravno tako je z našim bolniškim skladom. In naša zadnja konvencija je sprejela nekaj, proti čemur je članstvo glasovalo. Tudi se je dovolj jasno pokazalo, da je velika podpora v nezadovoljstvo. Kdor pa absolutno zahteva visoko podporo, naj tudi vedno več plačuje, pa magari po $10 ali pa $100. Članstvo naj razmotriva, kam bomo prišli z vedno naklado.

V teku je kampanja za nove člane. Ali ni to nekako norčevanje iz članov? Kako more član iti in agitirati, ker bo vsak kandidat vprašal, koliko bo plačeval. Kaj mu hočem odgovoriti? Ali naj mu pokažem lestvico in rečem, ako ne bo imel kakih drugih slabih namenov. To so razlogi, ki govore, da naklada in kampanja nikakor ne gresta skupaj. Po mojem mnenju se to pravi norčevati iz dobrih agitatorjev. Jednoto predvsem spravimo na trdno podlago in odpravimo izredno naklado enkrat za vselej.

Nehote mi pride na misel, kaj je z našimi glavnmi uradniki. Ali ne vedo in nočejo vedeti, koliko nezadovoljnosti napravi izredni asesment in koliko prerekanja pride iz tega. Ali ni enega v glavnem uradu, ki bi znal preračunati izdatke in bi po tem uredil dohodke? Boljše par centov več kakor manj in na ta način urediti redni asesment.

Ni moj namen žaliti katerega odbornika ali člana, rečem pa, da velika odgovrnost pade na naš glavni odbor. Iz zapsnika zadnje konvencije je razvidno, da vsi nasveti in priporočila glavnih odbornikov so bila do malega sprejeta. Ali ni bilo enega izmed 279 delegatov in odbornikov, ki bi izračunal, koliko je potreba. Potem bi se človek vsaj lahko odločil in uredil, kakor bi najboljše mogel. Nikakor pa ni pravilna vedna nestalnost z izrednim asesmentom, ki dela preglavice društvenim odbornikom in zlasti tajnikom. Nehote si človek misli, ali ni bilo na konvenciji človeka, ki bi bil odkritosrčen in nepristranski. Ni toliko ležeče na delegatih, kolikor je na glavnih odbornikih. Kaki so nekateri delegati? Dosti je bilo takih, ki niso vedeli, kaj so sprejeli, ki so glasovali in še takrat ne popolnoma, ko so pravila sprejeli. To se zlasti tudi vidi iz dopisov, ki jih pišejo delegati.

Nekoč je glavni uradnik rekel, da so glavni uradniki nekaka mašina, ki se vrti osem ur na dan in v soboto točno ob pol dvanajstih je ček ali "pay-day". Bratje, dokler bomo imeli take mašine v glavnem uradu, bo vedna naklada, pa naj je še toliko iniciativ. To vse nam nič ne koristi, škoduje pa dovolj, ker bomo morali še v upravni sklad naklado plačevati. Splošno glasovanje tudi stane denar, ki je takorekoč tja vržen. — Martin Martinšek, tajnik društva št. 460.

(Opomba uredništva: Kritika je le tedaj konstruktivna in dobra, kadar kritik pove, kaj je treba izvršiti, da se deficit v bolniškem skladu odpravi.)

ŽARKOMET

Kdo bo pojasnil?

Neki nemški misijonar je rekel, da ne razume ameriške demokracije. Mi tudi ne. Demokracija, v imenu katere je mogoče pri enih samih volitvah in v enem samem mestu kot je Chicago ukrasti četrt milijona glasov, je ravno tak misterij kakor je brezmadežno spočetje.

* * *

Dva človeka.

Sveta trojica so tri osebe v enem Bogu. Ako je mogoča taka trojica, je tudi dvojica: dve osebi v enem Bogu, kralju, carju, glavarju ali šefu presvete prohibicije. Tri osebe so trije ljudje tudi po konjski logiki. Dve osebi sta dva človeka.

Zato ni nič čudnega, če ameriški Veliki duh, ki oficijelno zatira človeški apetit za razne tekočine, sestoji iz dveh oseb. Ena oseba pije čisto vodo, druga pa čisto mišigansko vino.

* * *

Razpis službe.

Čikaška občina išče ječarja. Letna plača $5000. Kvalifikacije: desnica ne sme znati, kaj dela levica.

* * *

Dobra vlada.

Jugoslavijo je zadela velika nesreča. Povodenj je uničila bogata polja Vojvodine. Medtem so ministri odšli na počitnice na Bled. Bled, slava mu, ni v nevarnosti poplave.

* * *

Nemir, nepokoj, strah, bojazen, bambačuk . . .

Coloradski "orjaški um" je pojasnil, zakaj S. N. P. J. napreduje bolj kot K. S. K. J. Zato, ker je "mednarodna" in drugih narodov je kakor listja in trave, by hecky. Nadalje so svobodomisleci "nemirni" in vlečejo ljudi skupaj, da se potolažijo z velikim številom.

Solomonska rešitev vprašanja! Ostala pa je velika rupa. Kje sta namreč božji mir in zadovoljnost voditeljev K. S. K. J.? To, kar počenja prezident zadnjih par let, že presega vsak nemir. Majk tudi upa, kakor piše, da v par letih bo "kranjsko-slovenska" jednota največja. Gospodje so torej strašno veliki grešniki, ker se tolažijo z največjim številom!

* * *

Zakaj si ne pomagajo?

Tatovi so letos že tretjič posetili papeževo palačo in vsakokrat odnesli po več tisočakov. Mussolini je ponudil papežu policijsko pomoč, dasi ima papež svojo lastno policijo.

Papež je odredil splošno molitev za "preganjane" katoličane v Mehiki, katerim baje Calles krade svobodo in pravice. Seveda ne bo zahteval, naj drugi molijo za varnost njegovih tisočakov pred tatovi, ker to bi omajalo vero v — policijo. Mehika je pa daleč od Rima, mehiška armada ni več v službi duhovščine in Združene države nočejo posoditi svoje armade, zato naj pomaga Bog . . .

* * *

Hitro pozabijo.

Iz Forest Cityja, Pa.: Forest-Citski rojaki so že pozabili, kako so rimski župniki v tem kraju barantali s premogovniškimi baroni za rudarje v teku zadnje stavke. Pozabili so, zato pa so pomagali uprizoriti prestavo poljubljanja vele roke starca iz Ljubljane, mazanja otrok, pobiranja presvetih tolarjev in neumnega banketiranja.—Forest-Citski bodeči trn.

* * *

Življenje in smrt.

Življenje posameznega človeka je šestdeset odstotkov spanja s sanjami. Smrt je stoodstotno spanje brez sanj.

* * *

Pertinentna vprašanja.

Kaj dela belgradska vlada, da tako dolgo ne pade?

K. T. B.

Opekarniški delavci potrebujejo organizacijo

Delavni čas traja deset ur dnevno. Mezde so nizke, delo je naporno.

Clearfield, Pa. (F. P.) — Okraj Clearfield v Pennsylvaniji je potresen z opekarnami, v katerih se izdeluje proti ognju varna opeka. Ilovico dobe na rebrih pogorja Allegheny in jo dovažajo v koših ali pa v vozičkih v opekarne. Na tisoče delavcev dela v opekarnah. Veliko nezaposljenih rudarjev poišče delo v teh opekarnah.

Delo v teh opekarnah je precej trajno. Včasi celo delajo po dnevu in po noči. Delo je naporno, pa tudi prahu je veliko.

Delavci, ki delajo pri pečeh, morajo prenesti tudi veliko vročino. Delo je nevarno. Nekatere tvrdke so celo importirale zamorce iz južnih držav, ker niso mogle dobiti vedno zadostnega števila belopoltnih delavcev. Pri Robinson Clay Products kompaniji, ki izdeluje cevi za odvodniške kanale, so kompanjiske hiše v eni vrsti polne zamorcev. V neki hiši, v kateri so stanovali belopoltniki, so otroci rekli, da je oče odšel v New York. Delal je manj, kot mesec dni, in prepričal se je, da lahko dobi manj naporno in boljše plačano delo drugje.

Mezde v okraju Clearfield so nizke. Tovarnarji plačujejo od 35 do 40 centov na uro in delavci morajo delati po deset ur dnevno. Delavci pričnо delati ob pol sedmih zjutraj in nehajo pa ob pol šestih zvečer. Unijski delavci v drugih industrijah se spominjajo, da skozi dva in dvajset let ni bil napravljen poizkus v opekarnah, da se organizirajo delavci.

Že zdavnej, zdavnej je poizkusila organizacija United Brick & Clay Workers organizirati opekarske delavce v Pennsylvaniji, toda umaknila se je, ko je bila prva stavka izgubljena.

Čikaški organizirani opekarski delavci zaslužijo od 77 centov do enega dolarja sedem centov na uro. Njihova pogodba poteče šele dne 27. aprila 1927. Podjetniki so seveda zmerom nasprotovali organizaciji opekarskih delavcev. Podjetniki za produkte iz ilovice so močno organizirani. Ko se je unija potrudila, da organizira delavce v Connecticutu in New Yorku, je naletela na hud odpor pri podjetnikih. Podjetniki so najeli kar armado privatnih detektivov v stavkolomilske namene. Uvažali so zamorce iz južnih držav, da stavkolazijo. Toda zamorski delavci ob reki Hudson in v New Yorku so se pridružili organizaciji in postali so branitelji delavske strokovne organizacije.

Največja tvrdka, ki producira produkte iz ilovice, je Harbison-Walker Refractories. Njene tovarne in opekarne se nahajajo v okraju Clearfield in sosednjih okrajih. V Brandburgu ima kompanija svoj premogovnik zaprt in mora kupovati premog drugje. Kompanija noče priznati unije, ker se boji, da bi rudarska unija na to pritisnila na opekarske in glinarske delavce, da se organizirajo! Organizirani rudarji, ki so odšli delat v njene opekarne, so pričeli agitirati med opekarskimi delavci za organizacijo. Ta tvrdka ima v Woodlandu razne dobrohotne naprave, da bi držala delavce proč od organizacije. Zgradila je posebno igrišče za žogo in kopališče za delavce. Nove hiše je kompanija zgradila ob rebrih za preddelavce in druge slamnate priganjače. Večina delavcev mora pa še stanovati doli v "luknji" in v starih hišah.

Italijansko letalo padlo; trije ubiti.

Parma, Italija, 3. avg. — Tri osebe so bile ubite in tri ranjene, ko je včeraj pasažirski aeroplan, leteč iz Tržiča v Spezio, padel na tla blizu Bogotara.

Zopet tatvina v Vatikanu.

Rim, 3. avg. — V Vatikanu so bili tatovi že tretjič v tem letu. Zdaj so odnesli 4000 lir iz blagajnice direktorja papeževih vrtov.

Neznosne razmere delavcev v Estoniji

Vsled pomanjkanja delavskega časopisja in združene reakcije ter komunistične propagande je vsak delavski pokret nemogoč.

Reval. — Mednarodna strokovna federacija je dobila na zadnji konferenci od zastopnikov organiziranega delavstva v Estoniji poročilo, ki je vse prej kot pa ugodno. Delavstvo je v splošnem zelo pobito, popolnoma apatično v vsakem oziru za sploh kak pokret. Glavni vzroki, katere so navedli zastopniki so neverjetno nizke plače, ki niti ne zadostujejo za skromno življenje, trajna brezposelnost in komunistična propaganda, ki hujska delavstvo na fizičen odpor, dočim je delavstvo tako šibko, da ni upalo niti z malo besedico protestirati, ko je vlada prepovedala prvomajniške proslave. In vsa ta komunistična propaganda se širi potom protidelavskih listov, ki se navidezno kažejo veliki delavski prijatelji in edini rešitelji zatiranega delavstva. Sedanji parlament je vseskozi delavstvu sovražen in zavrgel je celo one predloge, ki so bile le malo prijazne delavstvu. V parlamentu imajo delavci po zadnjih volitvah samo trideset svojih zastopnikov, dočim so imeli pred zadnjimi volitvami 32; in še od teh je nekaj komunističnih poslancev v zaporu. Regularna komunistična stranka je po zakonu za zaščito država izven zakona, in vsled tega se je organizirala s pomočjo komunistov nova stranka in sicer na škodo socijalistične stranke, kar potihem zelo odobravajo reakcijonarji, ker vidijo v tem razcepljenje delavstva in jih je tako veliko lažje "krotiti". V koliko se vlada ozira na proteste delavcev, je razvidno iz slučaja, ko je bil nek komunistični voditelj ustreljen kljub temu, da je vse delavstvo protestiralo kot en mož.

"Kot je razvidno iz celoletnega položaja, je naše stališče brezupno", se konča poročilo. "Posebno še, ker nimamo nobenega pravega delavskega časopisja; kolikor pravih delavskih listov imamo, so takorekoč brezpomembni. Glasilo naše socijalistične stranke izhaja samo dvakrat na teden, in še ta izdaja je zelo majhna v obsegu. Naša revija izhaja samo enkrat na mesec. Delavstvo v veliki večini kupuje in čita kapitalistično časopisje in se tako počasi zastruplja z kapitalističnim mnenjem. Edino naše upanje je, da se bo delavstvo v drugih deželah osvobodilo kapitalističnega jarma, ker edino le na ta način bo prišlo izboljšanje za delavstvo v Estoniji."

Vlada Estonije je sovražna Sovjetski Rusiji in organizirana je bila le s pomočjo britske vlade, kot obrambni jez proti razširjanju ideje proletarske diktature v osrednji in zapadni Evropi. Estonska vlada je bila priznana od vlade Združenih držav in kontrolirana popolnoma od zunanjega urada britske vlade.

ŽRTVE PROHIBICIJE.

New York, N. Y. — Strupeno žganje — dete prohibicije — je zahtevalo samo v New Yorku zadnje leto nad sedemsto človeških življenj, poroča vodja kemičnega oddelka državnega davčnega urada, in obenem svari ljudstvo, da naj ne pije "munšajn."

Nemčija zahteva kolonije nazaj.

Berlin, 3. avg. — Nemčija zahteva svoje kolonije nazaj. Kampanja, da Nemčija ne gre v ligo narodov, če ne dobi vsaj ene večje prejšnje kolonije ali mandata, je v teku.

ŠTIRI OSEBE OBTOŽENE UMORA PASTORJA HALLA.

Sommerville, N. J. — Preliminarna preiskava umora pastorja Halla pred štirimi leti je končana in na podlagi dobljene evidence je posebni državni pravdnik izjavil, da bo obtožil štiri osebe umora prve vrste, in sicer tri ženske in enega moškega.

Deset oseb že zapletenih v umor pastorja

Dosedanja preliminarna preiskava pokazuje, da je bila cela zarota za umor pastorja Halla. V Sommerville in New Brunswick odrejena milica.

New York, N. Y.—Kot je razvidno iz poteka preliminarne preiskave glede umora pastorja Halla pred štirimi leti, je bila organizirana cela zarota za umor imenovanega pastorja. Dosedaj je bilo izdanih že deset sodnijskih aretacijskih odlokov, in veliko oseb je pa pod stalnim policijskim nadzorstvom. Nekaterim osebam, ki so bile aretirane, je bilo dovoljeno položiti varščino in sicer precej visoko, dočim so bile nekatere pridržane v zaporu in jim ni bilo dovoljeno položiti varščine. Izredni državni pravdnik Simpson, ki vodi celo preiskavo, noče izdati časnikarskim poročevalcem ničesar in vse je zavito v najstrožjo tajnost. Vse kolikor je izjavil, da bo postavil pod varščino še veliko oseb, ki bodo potrebne pri zaslišanju vsem osumljencev, in veliko drugih pa bo pod stalnim policijskim nadzorstvom, da jih bo mogoče vsaki čas dobiti na zaslišanje. V kolikor je bilo mogoče dognati, so bili dosedaj aretirani: Žena ubitega Halla, njena dva brata Henry in William Stevens, Barbara Tough in Louise Geist, njeni dve dekli; njena dva bratranca Henry in Edwin Carpenter; Peter Tumulty, Hallow šofer; in Ralph Morsline cerkovnik in cerkveni pevec.

Največjo pozornost Simpsona so povzročila ljubavna pisma, katera so takoj po umoru našli raztresena na mestu, kjer so dobili trupla umorjencev. On izjavlja, da umorjeni pastor ni imel teh pisem pri sebi, ko je bil umorjen, ampak da je nekdo moral ta pisma pozneje podtakniti, nekatera raztrgati in raztresti v okolici. Nekateri so še celo mnenja, da je ta pisma pisal nekdo drugi in jih potem podtaknil, da bi odvrnil vsako sumnjo.

Prebivalci mest Sommerville in New Brunswick so v precajšnjem razburjenju vsled prihoda državne milice že zadnji teden, katere čete so bile pa pojačene zadnji torek. Ljudstvo komentira prihod miličarskih čet na vse mogoče načine, in pričakuje pričetek obravnave z veliko napetostjo.

STAVKA KROJAČEV ŽENSKIH PLAŠČEV V PHILADELPHIJI.

Philadelphia, Pa. — Petnajststo krojačev ženskih plaščev je bilo pozvanih na stavko, vsled česar je delo popolnoma ustavljeno v 55 delavnicah. Vsled te stavke takorekoč počiva vse delo v krojaški industriji. Stavka je izbruhnila vsled tega, ker delodajalci niso hoteli podpisati pogodbe z unijo, v kateri se je zahtevalo isto pogoje, kot jih imajo krojači v tej industriji po drugih mestih, da ne bodo delavci na škodi, ako pridejo iz drugega mesta v to mesto; nadalje, ker delodajalci niso hoteli položiti nobene varščine, da ne bodo kršili podpisane pogodbe. Ravno zadnji točki se pa delodajalci najbolj upirajo.

Položaj na Danskem je slab.

Washington, D. C. — Trgovski department je prejel od danskega in industrijskega atašeja poročilo, da število brezposelnih delavcev narašča. Uradno se prizna, da je 46 tisoč delavcev brez dela. Mezde in cene padajo. Tekstilna industrija se nahaja v zelo slabem položaju.

Lastniki svile so se združili, da zapro tovarne.

Paterson, N. J. — (F. P.) — Tisoč delavcev v tkalnicah svile v Ptersonu, N. J., je vrženih na cesto, ker se je 86 malih lastnikov tovarn svile organiziralo in glasovalo, da zapro svoje tovarne za nedoločen čas. Lastniki teh tovaren so organizirani v Broadsilk Mfgrs. Assn. Max Stein je predsednik. Lastniki se pritožujejo, da je trg preplavljen z njihovo produkcijo.

Ameriški protestanti ne smejo več k papežu

Dijak ni hotel poklekniti pred "svetim očetom" in nadaljne avdijence so ustavljene. Dijak je bil aretiran.

Rim, 4. avg. — Ameriški protestanti, ki hodijo zijala prodajat k papežu v Rim, ne bodo več imeli te zabave. Papež je odredil, da so za gotov čas njegova vrata zaprta ameriškim protestantom. "Gazzetta del Popolo" danes pojasnjuje, kako je prišlo do tega. Pred par dnevi je papež sprejel skupino profesorjev in dijakov z neke ameriške univerze. Ko se je pokazal "sveti oče", je reditelj ceremonij dal znamenje navzočim, naj pokleknejo. Vsi so padli na kolena, samo dijak Joseph Nelson je stal pokonci in držal roke križem ne zmeneč se za ponovne signale in srdite poglede reditelja. Papež se je delal, kakor da ne vidi rebelnega študenta, čim pa je odšel, so pristopili trije vatikanski žandarji in aretirali študenta. Čez tri ure je bil izpuščen, ko je izjavil, da je protestant in da ne poklekne pred nobenim človekom.

V NEDELJO BODO IMELI ČIKAŠKI SUHAČI VELIKO PROSLAVLJE.

Chicago, Ill. — Okrajni šerif Hoffman je slavnostno naznanil, da bo prihodnjo nedeljo ob navzočnosti vseh čikaških apostolih prohibicije slavnostno uničil na tisoče galonov tihotapskega žganja, piva in vina, katera pijača je bila zasežena v zadnjih devetih mesecih. Ta slavnost se bo izvršila najbrže na trgu pred okrajno hišo. Ob tej priliki bodo zažgali tudi razne igralniške avtomate.

KMETJE SE POSTAVLJAJO V BRAN PROTI SILAM VUPEJFUJA.

Moskva, Rusija. — Uradni mesečnik "Gospodarsko Življenje" je prejel pekingsko brzojavko od Tassove časnikarske agencije, ki opisuje boje med četami generala Vupejfuja in kmeti v provincah Sansi in Homan. Kmetje so poslužujejo različnega orožja, da prepode vojake iz svojih vasi. Na bregovih Rumene reke so bili kmetje tako srditi, da so oficirji obljubili kmetom, da ustavijo oplenjevanje vasi.

PRIVATNI INTERESI SE LAHKO VESELE.

Washington, D. C. — Senator Pat. Harrison iz Mississippija, vodja demokratov, zahteva, da kongres odda Muscle Scoals v najem Alabama Power kompaniji za $1,100,000 na leto za prvih osemnajst let. Ravno ta kompanija zdaj plačuje vladi $1,524,000 na leto, ko je naprava oddana le začasno v najem.

Stavka na podulični železnici končana.

New York. — (F. P.) — Sprevodniki in drugi delavci, ki so zaposljeni pri Interborough Rapid Transit družbi v New Yorku, so se odločili se povrniti na delo. Izprevideli so, da je bila splošna stavka odrejena prepozno. Voditelji so odpoklicali stavko in so dali svoje končno poročilo državnemu delavskemu departmentu o poteku stavke. Posamezno bodo zopet vprašali za delo. Ostali delavci, ki so zaposljeni pri elektrarni iste družbe imajo težkoče dobiti delo. Teh je le malo število in so neklasificirani delavci, ki se jih lahko nadomesti s stavkokazi. S tem se končajo vse neprilike, ki so nastale vsled stavke glede transportacije.

Italijanski fašisti dolže češke socialiste.

Rim, 3. avg. — Rimski listi javljajo, da je sodnijska preiskava Zanibonijeve afere odkrila, da je češka socialistična stranka prispevala 300,000 francoskih frankov socialistom v Italiji za kampanjo, katere namen je bil, strmoglaviti Mussolinijev režim.

Na Norveškem še traja gospodarska kriza

Davčni prejemki so padli za pet milijonov kron. — Lokalni industrijski konflikti so na dnevnem redu.

Oslo, Norveško. — Davčni dohodki so v fiskalnem letu, ki je končalo z dnem 30. junija, padli za pet milijonov kron. Samo davka za tobak, se je prejelo dva milijona in pol kron manj, kot je bilo preračunjeno v proračunu. Vzrok temu je gospodarska kriza, ki tlači Norveško že skozi zadnje leto. Lokalni boji v industriji so številni in nekaj vsakdanjega. Časniki so dognali, da ladije, ki nosijo 198,000 ton, leže v pristanih, medtem ko je bilo v pristanih v mesecu januarju letošnjega leta le toliko ladij, da so nosile le 60,000 ton.

Poleti se je malo gospodarski položaj izboljšal. Ali to se je zgodilo zaradi sezonskega dela.

WISCONSINSKA UNIVERZA DALA PODATKE ZA SESTAVO ZGODOVINE SOCIJALIZMA.

Madison, Wis. — Sovjetska vlada je odredila spisati najbolj popolno delo o socializmu, ki je bilo dosedaj izdano. V ta namen se je obrnila na vsakogar, in vsako institucijo za potrebne podatke, in tako tudi na vodstvo tukajšnje univerze. Vodstvo je ugodilo prošnji in poslanih bo nad 200 fotostatističnih posnetkov originalnih pisem in druge literature, ki se bavijo z prvo internacijonalo in socijalističnega pokreta v splošnem. Vsled velike zgodovinske vrednosti originalnih pisem in druge literature ne bodo poslali v Rusijo, ker obstoji možnost, da bi se izgubila. Sestava zgodovine socijalizma je prevzel Marks-Engelsov institut v Moskvi. Ta zbirka razne literature tikajoče se socijalizma je edina te vrste na svetu in je v treh jezikih, nemškem, angleškem in francoskem. Ta zbirka je bila prvotno last Hermana Schluterja, urednika nekega newyorškega nemškega lista. Nato je je prekupil nek zbiralec umetnin in stare literature William English Walling, ki je potem vse podaril tukajšnji univerzi pred petnajstimi leti. Varuh te za splošno delavstvo zelo pomembno literaturo je imel v oskrbi profesor Selig Perlman, ki tudi dela na zgodovini splošnega delavskega pokreta.

POBOJNIKI SO PRIDNO NA DELU.

Chicago, Ill. — Najeti pobojniki so v torek spravili na drugi svet zopet dve nepriljubljeni osebi. Najeteži so ustrelili nekega Morris Markovitza, starega 55 let, podjetnika za dovažanje in odvažanje raznega materijala. Umrl je v bolnišnici na dobljeni rani. Policija je osumila unijske voznike, ker je Markovitz menda vposlil same neunijske voznike in bil baje že dolgo časa v boju z organizacijo voznikov.

Italijani so pa ustrelili nekega Joseph Salvo, salunarja, pred njegovim domom. Bil je na mestu mrtev. Policija pa v tem slučaju nima nobenega sledu o morilcih, niti nima sumnje, iz kakega vzroka je bil Salvo ustreljen. Torej italijanski pobojniki lahko brez skrbi pošiljajo svoje južne brate na drugi svet.

Nova internacionala v Rusiji — ateistična.

Moskva, USSR. — Sovjetska Rusija je dobila sedež nove internacionale. Friderik Kelitz, tajnik Nemške zveze proletarskih ateistov, je prišel v Moskvo, kjer aranžira konvencijo svobodomislnih organizacij vseh dežel in potem bo tukaj stalni sedež mednarodne ateistične organizacije, ki se ustanovi na konvenciji. Kelitz pravi, da njegova organizacija v Nemčiji šteje 120,000 članov. Ravno toliko članov ima ruska organizacija "Bezbožnik", ki stopi v novo internacionalo.

Na Balkanu zopet kipi

Konflikt med Jugoslavijo in Bolgarijo vznemirja Anglijo. Angleški poslanik v Belgradu ima navodilo, da pomiri razburjene Srbe.

London, 4. avg. — Angleški zunanji urad je v skrbeh radi najnovejše napetosti med Jugoslavijo in Bolgarijo. V zadnjih dveh tednih so macedonski komitaši izvršili več vpadov v srbske, grške in rumunske vasi ob meji. Bolgarska vlada je bila bombardirana s protestnimi notami, toda odgovorila je, da ima premalo vojaštva, da bi mogla kontrolirati komitaše. Bolgarija je tudi odgovorila jugoslovanski vladi, da ne ve, če se komitaši organizirajo na bolgarskem ali grškem ozemlju. Ko je bolgarska vlada ignorirala zahtevo iz Belgrada, da mora razpustiti komitaški glavni stan v bolgarskih hribih, je vojni minister v Belgradu včeraj odredil, da poveljnik jugoslovanski čet ob meji prekorači mejo ter zasleduje komitaše v Bolgariji, jih ujame in kaznuje kakor hitro zopet vpadejo na srbska tla.

Angleška vlada smatra ta korak belgradske vlade za toliko kot napoved vojne. Zato je naložila svojemu poslaniku v Belgradu, naj pomirjevalno vpliva na srborito stališče jugoslovanske vlade.

Rumunska vlada je istočasno razglasila obsedno stanje po vsej Dobruži v obsegu dvajsetih milj od bolgarske meje.

STAVKOKAZA SMRTNO PONESREČILA NA VZHODNI ŽELEZNICI.

Parni kotel lokomotive se je razpočil s silovitim treskom. — Vroča para je sikala na vse strani.

Hagerstown, Md. — Na progi zapadne marylandske železnice v Clear Springsu se je razletel parni kotel lokomotive. Stavkokaški kurjač W. G. Hammond je bil na mestu ubit, stavkokaški strojevodja J. H. Tewalt je pa dobil smrtnonevarne poškodbe. Težko poškodovan je bil tudi sprevodnik John M. Fleagle. Eksplozija je vrgla na vse strani vroče kose kovine in vroča sopara je zaprašila okoli mesta nesreče in poparila vsakega, ki ga je dosegla.

Na koga bo zdaj skušala kompanija zvreči krivdo? Ali bo zopet stavkarje dolžila nezgode?

Jubilej slovanskega javnega delavca.

Praga. — Pred kratkim je tu slavil svoj 60-letni rojstni dan faktični šef čehslovaškega ministerstva zdravja dr. I. O. Semerad, ki je pravi "self made man". Že kot dijak se je odlikoval in deloval za Slovanstvo. Zanimal se je za vse slovanske jezike ter tako povspešil, da so se ostali sodobniki začeli zanimati tudi za slovenski jezik. Gimnazijo je pohajal v Nemškem Brodu, višjo šolo pa na Dunaju. Tam si je pridobil veliko prijateljev med slovanskimi dijaki ter se je tudi priučil vseh slovanskih jezikov.

Leta 1897. je deloval, da se bi združili vsi slovanski lekarnarji ter je istega leta odpotoval na mednarodni medicinski kongres, ki se je sešel v Moskvi.

Poljska zbornica kapitulirala.

Varšava, 4. avg. — Poljski parlament je danes sprejel novo točko v ustavi, ki določa, da predsednik republike lahko razpusti parlament kadarkoli hoče. Predsednik je edini, ki to lahko stori. Med socialisti in drugimi strankami je zavladala velika napetost.

Turški nazadnjaki pred sodiščem.

Angora, 4. avg. — V Angori pred izrednim sodiščem je bila včeraj otvorjena obravnava proti 47 Turkom, ki so obtoženi raznih zarot in intrig proti Kemalovi vladi. Med obtoženci je več ministrov bivše sultanove vlade pred in med vojno. Proces bo trajal dva ali tri tedne.

ČIKAŠKA KINOGLEDALIŠČA.

"Chicago Theatre" ima ta teden razstavo kožuhovinaste obleke, ki je zelo privlačna za ves nežni spol. Razstavljena bo vsakovrstna obleka iz kožuhovine. Nadalje bo tudi na programu življenje letoviščarjev v raznih ameriških letoviščih. Poleg tega bo tudi slika "You never know women" in dramatični igrokaz s petjem in plesom "Cupid's Holiday."

V "Uptown Theatre" bodo pa kazali novo parisko modo, ki je menda zelo pikantna; v novo modno obleko bodo opravljena sama lepa dekleta, ki imajo "krasne nožice." Poleg bo tudi slika, katere ime bo vedel oni, ki bo obiskal to gledališče.

V "Norshore' je na programu slika "Mantrap" in razne koncertne točke.

V "Central Park Theatre" je v splošnem isti program, kot je bil zadnji teden razun nekaterih manjših izprememb.

V "Tivoli" je na programu lepa slika "Ella Cindera", romanca iz življenja priprosta deklice. Nadalje je romantična šiva slika "Love Enchantment."

V "Oriental" pa še vedno kraljuje Paul Ash s svojo "Jazz" godbo in ima raznovrsten program. Na sliki je Aileen Pringle v vlogi "The Wilderness Woman."

V 'Roosevelt' pa kažejo še nadaljnji teden sliko "The Son of the Sheik", v kateri ima glavno vlogo Rudy Valentino in Vilma Banky.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (July 31-1926) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker si bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napačnega naslova, pišite nam takoj in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto $6.50, pol leta $3.25, za člane $5.30.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tednik stane za Evropo $1.75. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

NAŠIM NAROČNIKOM V ZNANJE!

Članica in sestra Christina Omahne je sedaj na potovanju v državi Pennsylvaniji kot sastopnica za list Prosveto. Ona je pooblaščena pobirati naročnino za list Prosveto, prodajati knjige Književne Matice S. N. P. J. in vse posle spadajoče v področje lista.

Rojakom in članom S. N. P. J. jo priporočamo, da ji gredo na roke in se naroče na list Prosveto, ter da nakupijo od nje dobrih knjig, katere je izdala S. N. P. J.

Na severozapadu je na potovanju naš član Thom Čelik, ki je isto tako pooblaščen nabirati naročnike za list Prosveto in prodajati naše S. N. P. J. knjige, želimo, da mu rojaki in člani pomagajo pri agitaciji.

Naš član Frank Lukančič je istotako na agitaciji za list Prosveto v državi Ohio in W. Virginiji.

Naš član in dobro poznani Anton Jankovich je na agitaciji v mestu Clevelandu in okolici, ter bližnjih mestih Clevelanda za Prosveto.

Upravništvo priporoča vse zastopnike, rojakom in članom v obče, da se od njih naroče na list Prosveta in si nabavijo knjige Književne Matice S. N. P. J.

Filip Godina, upravnik.

SLIKE IZ NASELBIN

Vesti iz Raton,

Raton, New Mexico. — Z delom je pri nas tako slabo, da zaslužimo komaj za vsakdanje potrebščine. Toplomer plezа visoko in dežja ni že zadnjih pet tednov. Farmarji tožijo, da se bo vse posušilo. Kjer so farme umetno namakane, pravijo, da bo dobra jetina. Ljudstvo v Ratonu z napetostjo pričakuje rezultata od Eureka Oil družbe, bodo li dobili olje ali ne. Nekaj dni nazaj so razstrelili luknjo v globočini nad 4000 čevljev in zdaj čistijo. Poročajo, da dobro izgleda. Želeti bi bilo res, bi vsaj kaj življenja prišlo v to naselbino, ki je že par let kakor mrtva.

Mesto Raton je začelo graditi novo elektrarno, ker stara ne odgovarja več potrebam.

Dne 18. julija se je pripetila velika nesreča tri milje od tu na takozvanem Scenic Highway. Dva mladeniča iz Texasa, Clifford Reynolds (22 let) in T. C. Thompson (23) sta prišla na počitnice lovit ribe. Nekako okoli osmih zvečer sta se ustavila v bližini shrambe za smodnik, katerega rabijo za gradnjo ceste. Prisvojila sta si tri kangije smodnika ter ga dala na svojo "karo". Nesreča je hotela, da je smodnik prišel v dotiko z električnim tokom in nastala je razstrelba. Mladeniča se nahajata v kritičnem položaju v bolnišnici. Oba sta opečena, avto pa je zgorel na kraj pota.

Z društvom smo nekako pri starem. Napredujemo ne in nazadujemo tudi ne. Kolikor je tu Slovanov, smo skoraj vsi v društvu. Spremembe ni drugačne kakor s prestopnimi listom. Eni pridejo, drugi odidejo. Ravno sedaj nas je zapustil veteran član Joe Knafelc s svojo družino. Odšel je nekam na vzhod. Želimo mu veliko sreče.

Pri vseh teh klavernih razmerah je naše društvo št. 297 sklenilo na zadnji seji, da priredi veselico v proslavo desetletnice obstoja. Izvolilo je pripravljalni odbor. Ko bi ne bili tako oddaljeni od Chicaga, bi povabili govornika iz glavnega urada, da bi nam v poljudnih besedah razložil pomen jednote in društev ter nas podpri za nadaljni boj. Večina je tudi radovedna; radi bi si ga malo postrani ogledali, da se prepričamo, če rdeči res tako pošastno izgledate, kakor vas slikajo. Kaj praviš, urednik, bi se moralo to aranžirati. (Pismo smo izročili glavnemu odboru.—Op. ur.)

Veselica se bo vršila v nedeljo dne 5. septembra t. l. Odbor je že pridno na delu, da pripravi vse potrebno. Zabave bo dosti za člane in članice. Udeležite se prihodnje seje dne osmega avgusta ob eni popoldne, da ukrenemo vse potrebno delo pri veselici.

Pozdrav članstvu S. N. P. J. in čitateljem Prosvete. — John Koprivа, blagajnik in zapisnikar.

Katastrofa pri karnevalu.

Birchton, W. Va.—Velika nesreča se je dogodila zvečer dne 24. julija v Whitesvillu, W. Va. V soboto zvečer je bil karneval. Ker je bil lep večer, je prišlo veliko število ljudi iz bližnjih in oddaljenih naselbin. In v hribih ni karnevala vsaki dan, zato je bilo nekaj izvanrednega za te rojene Američane.

Ko so se vsega nagledali in navžili (bil je tudi šnops, ki so ga državni policaji zlili šest galonov v kanal tisti večer), je bil nadovedan brezplačen "fire-fighting".

Karneval se je vršil ob reki Coal. Dotičnik, ki je imel igrati "fire-fighting", je porabil ugodnost, da skoči z mosta na vrbah v reko. Zbralo se je do tristo ljudi na mostu (Most je bil bolj brvi podoben, širok nekako pet čevljev, dolg približno 100 čevljev in držali sta ga dve debeli žični vrvi. Bil je samo za peš pot). Ker vsem ni bilo mogoče iti na tisti most, so opazovali prizor s dveh strani reke. Musika je veselo igrala par sto čevljev stran od mosta. Opazovali so z nestrpnostjo prihajajoči trenutek, kdaj skoči mož, polit z oljem, ki je imel igrati "fire-fighting". Kot strela se je tedaj odtrgala vrv s kavljem vred na eni strani mosta in z grozovitim vpitjem odraslih in otrok so ljudje priteteli z glavami v reko, ki je sedaj, ko ni dežja, polna kamenja na eni in vode na drugi strani. Pet jih je bilo takoj mrtvih. Trije so umrli na potu v bolnišnico, osem jih je umrlo v bolnišnici, a petdeset je ranjenih, kakor poročajo zdravniki.

Naših ljudi ni med njimi, ker smo takih "fire-fightings" že dosti videli in se nam ni zdelo vredno udeležiti se. Governor Howard M. Gore iz Charlestona, W. Va., je takoj ukazal poslati posebej vlak, zdravnike, strežnice in vse potrebno. Sam se je tudi pripeljal v spremstvu zdravnikov, in svojih ljudi.

Mali mestece žaluje in z njim ostale majnarske naselbine. — Jacob Svetc.

Stavbinsko in posojilno društvo v North Chicagu.

North Chicago, Ill. — Čitateljem Prosvete je gotovo znano, da Slovenci v North Chicagu vedno tekmujemo na društvenem polju, pa naj bo to pri prireditvah, veselicah, igrah in piknikih ali za gospodarski obstoj naroda. Ker se bo doba piknikov v kratkem končala, imamo pri rokah še drugo stvar, ki je potrebna za vsakogar, naj bo mlad ali star, zdrav ali bolan. Vsakomur je koristno, ako pripada zraven.

Slovensko stavbinsko in posojilno društvo v North Chicagu otvarja dne 7. avgusta, to je prvo soboto v avgustu svojo 22 serijo delnic, in sicer razred po 12½c na teden; razred po 25c na teden in razred za enkratno vplačilo $100 na delnico, na dan nakupa.

Slovenci! Stari in mladi iz North Chicaga in Waukegana, poslužite se prilike, katera se vam nudi, da z malimi prihranki zgradite skupaj lepo vsoto, katera se vam obrestonosno množi od dne do dne; ker pride vam vsekdar prav v potrebi ali zakrajni čas. Zglasite se vsi zvečer dne 7. avgusta in postanite člani Slovenskega stavbinskega in posojilnega društva v North Chicagu, Ill. Uradno ure za pobiranje dopisnikov in izdajanje novih delnic v soboto zvečer dne 7. avgusta so kakor običajno ob sedmih zvečer v prostorih Fr. Sveteta. Pridite vsi!

Pri tej priliki opozarjam vse delničarje Slovenskega stavbinskega in posojilnega društva, da je tajnik Math Ivanšič upravovalni zastopnik in bi prosil, da se obrnite na njega, kadar vam zavarovalnina poteče. Uverjen sem, da vas bo točno in vestno postregel.

Za odbor "North Shore stavbinsko in posojilno društvo" — Mathias C. Warsek.

Samomor rojaka.

Le Clair, Sask., Canada. — Poročam žalostno novico, ki se je pripetila tu dne 20. julija. Življenje si je namreč vzel še mlad in priden farmar Andrej Ušenik, in sicer na način, da se je obesil na nekem drevesu, 14 milj od Loidminstra. Vzrok slučaja ni znan. Sanjki se je odpravil od doma dne 18. julija, da gre v bližno mesto Loidminster in od tam pa v British Columbia, da spremeni zrak. Naman je imel tudi, da si da popraviti pri nekem zobozdravniku zobe, a se je očividno med potjo premislil ter si je končal mlado življenje.

Pokopali smo ga v Loidminstru. Pokojni je bil priljubljen med Slovenci, kakor tudi med drugorodci. Tu zapušča žalujočo ženo, dva sina in enega brata pa na Hvelethu, Minn.

Izrekam iskreno sožalje družini Ušenik in sorodnikom. — Frank Nesman.

Nesreča v revu.

Bellingham, Wash. — Posebnih novic nimam za poročati iz tega mesta. Dela se bolj po malem. Kljub temu še nekako shajamo. Večina Slovencev lastuje svoje domove. Kraj je zelo prijazen in vremenskim bogovom z ozirom na vzhodna mesta — zelo prijazen. Dočim je tornado drugod preobračal hiše in ruval drevesa, je bilo tukaj lepo, mirno vreme in o tornadu sploh vedeli ne bi ako bi ne čitali v Prosveti. Poročati pa imam pravo žalostno vest, ker usoda človeka je neizprosna in sedaj je zopet izbrala svojo žrtev v osebi mladega moža, starega komaj 23 let. Louis Javoršek, ml. je šel dne 19. julija upaljen na delo v premogokop, kmalu potem je prišel po nesreči pod vozičke naložene s premogom, ki so ga strli. Umrl je takoj. Mladi mož je bil šele tri leta oženjen; bil je od ugledne družine. Da je bil pokojni Louis nad vse priljubljen, je pokazal njegov pogreb, ki se je vršil dne 21. julija ob ogromni udeležbi pogrebnikov. Krsta pokojnika je bila posuta z venci, katerih je bilo precejšno število. Pripadal ni k nobenemu slovenskemu društvu. Bil je pa član dveh ameriških društev, in sicer Modern Woodman of the World in Eagle. Žalujoči ostali: soproga Mattie, roj. Fallis, Louis in Frances starši, Frank, Rudolph brata in Hellen, sestra. Moje sožalje prizadetim. Tebi pa, dragi prijatelj, počivaj v miru! Šel si od nas, ali v duhu si med nami in v spominu te bomo imeli dokler nas ne pokliče rešiteljica bednih — smrt.

Z bratskim pozdravom—John Gregorich, 3122 Peabody St., Bellingham, Wash.

Otrok umorčen.

Racine, Wis. — Dne 29. julija je prišla 16 mesecev stara hčerka brata Math Krajcerja pod kolo tovornega avtomobila in je bila na mestu umrčena.

Žalujočim staršem naše iskreno sožalje. — Za društvo Slovenec štev. 68. — Frank Jelenc, tajnik.

PREDAL ZA INFORMACIJE.

(Odgovori na vprašanja.)

Milwaukee, Wisconsin. — Kolikor je nam znano, je trezmost edino zdravo zdravilo proti pijančevanju. — Zdravi!

Vesti iz Jugoslavije

VELIK DIPLOMATSKI ŠKANDAL.

Bivši naš generalni konzul v Trstu, Dušan Stepanović, poneveril nad 2 milijona dinarjev državnega denarja in pobegnil brez sledu.

Beograd, 17. julija.

Ogromno senzacijo v vsej javnosti je vzbudila vest "Politike", da je naš bivši generalni konzul v Trstu, Dušan Stepanović, poneveril dva milijona dinarjev državnega denarja in izginil brez sledu.

Nekako pred tremi meseci je bil konzul Stepanović prestavljen iz Trsta v Gradec, na njegovo mesto pa imenovan Vladimir Savić. Stepanović se je čutil užaljenega, češ, da pomeni njegova prestavitev v Gradec degradacija. Podal je ostavko na državno službo in izginil, ne da bi izročil rednim potom svoje posle svojemu nasledniku. Ta je ugotovil v ministrstvu za zunanje zadeve, da generalnem konzulu Stepanoviću nekaj ni v redu. Vendar pa nihče ni niti slutil, da se je za vsem skrivala velika poneverba državnega denarja. In to tem manj, ker je užival Stepanović popolno zaupanje svojih šefov in je vrh tega iz bogate rodbine. Njegov pokojni oče je bil bivši predsednik Glavne kontrole, čestit in ugleden državni uradnik.

Vest o njegovem begu je vplivala naravnost porazno na vse njegove predstojnike in prijatelje. Koliko je Stepanović poneveril, še ni točno znano. Ministrstvo za zunanje zadeve je poslalo v Trst posebno komisijo, da pregleda delo bivšega generalnega konzula. Računa se, da je poneveril najmanj 1,200.00 lir, ker toliko vsaj so po mnenju strokovnjakov znašali dohodki našega konzulata v poldrugem letu v Trstu, o čemer pa Stepanović ni podal nikakega obračuna. Za Stefanovićem je že izdana tiralica.

"PRIPOROČAM TO Z MOJIM PODPISOM,

da [illegible], ki trpe vsled [illegible] in kožnih izpuščajev, za ali kako ozdravе s Severa's Esko. Ko sem jaz trpel kožne srbečine, nem dal gori to antiseptično zdravilo in me je popolnoma ozdravelo tega trpljenja."—Matija Curfis, Wis. — Ako vi trpite vsled srbečice, poskusite Severa's Esko še danes. Cena je 50c lonček. Se prodaja v lekarnah, ali pišite na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. (Adv.)

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi sladkor, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite iz ne prepričajte, da je doma pri nas kakšni vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, slaščičarjem in v prodajalne [illegible] imamo primerno ponudbo pri vaših naročilih. Pišite po informacijah na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane....$5.00
Slovensko-Angleška Slovnica—zelo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo....$2.00
Zakon Biogenezije—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro....$1.50
Pater Malaventura—V Kabaretu—zanimiva povest iz življenja ameriških frančiškanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami....$1.50
Zajedalci—resnična povest in prava ilustracija dosleji skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki..$1.75
Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek....$1.00
Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo....50c

KNJIGE KNJIŽEVNE MATICE SE DOBE

pri naših društvenih tajnikih in drugih zastopnikih, namreč dosedaj jih imajo v prodaji poleg društvenih tajnikov tudi:

William Sitar, 6404 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Anton Jankovich, 1171 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Anton Bokal, 727 E. 157th Street, Cleveland, Ohio.
John Krizmanich, 13111 Bentington Ave., West Park, Ohio.
Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.
John Rimac, 5555 Russell St., Detroit, Mich.
Frank Stular, 13705 St. Aubin, Detroit, Mich.
John Goloh, Box 144, Rock Springs, Wyo.
Proletarec, 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Ali pa pišite ponje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENCI"

SVETNIK

Spisal Anton Foerster.
Prevel F[illegible]

(Dalje.)

Ah, kdo me oprosti mojega umrljivega srca, ki se nitj z najmanjšim gibijajem ne zgane, ne da bi razgibalo v vsa lakna v telesu, kdo mi oprosti neumrljivo srce, ki je zaprto v njem kakor kal v sadu in si pripravlja nebeško telo? Ne morem, ne smem vsega zapisati, a to pa vendar hočem zapisati: Gospod mi nastavlje zasede in zanke! Ce padem, se mi bo posmehoval! Zakaj se je zgodilo, da sem latinski navedek o ljudeh, ki živijo v spokornosti med mrtvim morjem in pubčavo, "sine pecunia, sine ulla femina, omni venere abdicata, socia palmarum" (brez denarja, brez vsaktere ženske, v strogi spolni zdržnosti, v družbi palem) zapisal na oni košček papirja, ki je na njegovo drugo stran J. D. napisala besede, že vroče od spojega in njenega starega greha, od najstrašnejših spominov? Zakaj se je tako boječa oseba drznila vsiliti mi tajno poročilo?

Veter mi je na široko odprl okno. Ah, Anlene, Anlene, kako se nič ne utrudiš grmeti vame svojega govelja! Ali naj odidem ta hip? Nemogoče, vrata so zaprta. In potem bi tudi ne bilo spodobno tako odpotovati. Bilo bi Bogu v nečast, ljudje bi govorili: kakšne nehvaležne in nore služabnike ima Gospod? Pridi, duh mojega učitelja, pridi, pridi, govori, jaz poslušam. Kaj praviš? Kaj praviš? Ah, ti se smehljaš mojim viharjem, ti mi praviš, naj odidem, da, toda odidem naj plemenito, oznanim naj, da mi Gospod tako veleva. Ti mi praviš, naj ubogam božji glas v Anlenu. Glej, veter ponehuje, zdi se, da se zadovoljen udobriha! Da, da, da, s solzami. Jutri, jutri zjutraj. Oznanim jim. In vem, h komu pojdem v Rimu. Oj lež, oj mir, oj iznova oživeli studenci moje duše, oj mrtvo morje, ki se napenjaš v vročem zagonu valov! Da, da, da, s solzami. Hvala, hvala. Slava Tebi, Oče naš, kateri si v nebesih, posvečeno bodi Tvoje ime, pridi k nam Tvoje kraljestvo, zgodi se Tvoja volja!

SEDMO POGLAVJE.

V vrtincu Sveta.

Gosposka kočija se je ustavila v mraku pred neko hišo v ulici della Vite v Rimu. Dve gospe sta naglama izstopili ter izginili v temnih vratih. Kočija se je odpeljala. Čez dve minuti je prišla druga, odložila je dve drugi gospe pred ista vrata ter se odpeljala. V četrt ure jih je prišlo pet. Temna vrata so pogoltnila nič manj nego dvanajst gospa. V malo ulico se je zopet naselila tišina. Po preteku pol ure so prišele prihajati s Tekališča gruče moških. Ustavljali so se pred istimi vrati, prebirali številko ob svetlobi bližnjega svetilnika in vstopali. In temna vrata so na ta način pogoltnila drugih štirideset oseb. Zadnja sta bila dva duhovnika. Oni, ki je pogledal številko, je bil kratkovideen, ni se mu posrečilo, da bi jo razbral. Drugi mu je rekel smehoma:

"Vstopi, vstopi, jaz čutim Luterjev smrad, bo že tu."

In prvi je vstopil v smrdljivo temo. Stopala sta navzgor po črnih, umazanih stopnicah, kvišku, kvišku proti edini lučici z oljem, ki je gorela v četrtem nadstropju. Ko sta bila v zatišju, sta zaslagala žvepleneke, da bi brala imena na ploščicah pri vratih. Neki glas je zaklical od zgoraj:

"Tu, gospoda, tu!"

Mlad, prijuden gospod v črni dopoldanji obleki jima je prišel naproti doli po stopnicah, pozdravil ju je silo spoštljivo, rekel je, da čakajo samo še nju, povedel ju je skozi predsobo in hodnik, kjer je bila skoro prav taka tema kakor na stopnicah, v veliko sobo, polno ljudi, ki so bili razsvetljeni z štirimi svečami in dvema starima leščerbama na olje. Mladi gospod se je opravičil radi teme. Njegovi starši niso marali v hiši ne električne luči, ne plina, ne petrolija. Vsi v gručah doslej moški so bili zbrani tam. Trije ali štirje so nosili duhovniško obleko. Drugi, razen nekega starca z rdečim obrazom, se je zdelo, da so dijaki. Nobene gospe. Vsi so stali razen starca, ki je bil gotovo ugledna oseba. Pogovarjali so se natihoma. V sobi je šumelo kakor v votlini, polni potočičev in padajočih kapelj. Ko sta vstopila oba duhovna, je rekel mladi hišni gospodar:

"Torej! . . ."

Osebe, ki so se stiskale v večji gruči, so se razkmaknile v kolobar in na sredi se je prikazal Benedetto. Mizica z dvema svečama in stolico je bila pripravljena zanj. Prosil je, naj odstranijo sveči. Nato mu tudi mizica ni bila po volji. Rekel je, da je truden, želel je govoriti sede na blazinjaku, v bližini starega gospoda z vbranim obličjem in belo brado. Imel je črno obleko, bil je bled in suh bolj nego v Jenne. Čela mu nisо več pokrivali lasje, tako da je bilo nekam podobno slovesnemu čelu don Josipa Flores. In v očeh mu je sijala svetlejša sinjina. Mnogo obrazov, ki so se željno obračali vanj, se je zdelo, da so bolj očarani po teh očeh in tem čelu nego polni koprnenja, da bi čuli njegovo besedo.

Pričel je govoriti kar tako, brez vsake kretnje, z rokami na kolenih:

"Povedati moram takoj, komu govorim, ker vsi, ki so tukaj, nimajo istega duševnega razpoloženja napram Kristu in cerkvi. Ne mislim govoriti pričujočim duhovnikom, mislim in upam, da njim ni treba moje besede. Ne govorim temule gospodu, sedečemu zraven mene, ker tudi njemu, vem, je ni treba. Ne govorim nikomur izmed onih, ki so trdni v katoliški veri. Govorim edino onim mladeničem, ki so mi takole pisali."

Razgrnil je pismo in bral:

"Mi smo bili vzgojeni v katoliški veri in ko smo dorastli, smo z novim dejanjem proste volje sprejeli njene najtežje skrivnosti, delali smo zanjo na upravnem in družabnem polju; zdaj pa se nova skrivnost dviga na naši poti in naša vera omahuje pred njo. Katoliška cerkev, ki se proglaša za studenec resnice, se danes ustavlja iskanju resnice, če se to loti njenih temeljev, njenih svetlih knjig, dogmatičnih formul in njene zatrjevane nezmotljivosti. To pomeni za nas, da ona ne veruje več sama vase. Katoliška cerkev, ki se proglaša za služabnico Življenja, duši in kuje danes v verige vse, kar živi v njej mladostnega, zaslanja danes vse svoje rušeče se preživelosti. To pa nam pomenja smrt, daljno, a neizbežno smrt. Katoliška cerkev, ki proglaša, da hoče vse obnoviti v Kristu, je sovražna tudi nam, ki bi radi Kristovim sovražnikom preprečili vodstvo družabnega napredka. To pomenja nam, obenem z mnogimi drugimi dejstvi, imeti Krista na jeziku, a ne v srcu. Takšna je danes katoliška cerkev, in ali more Bog hoteti, da se ji še nadalje pokorimo? Evo zakaj prihajamo k Vam. Kaj nam ją storiti? Vi, ki se prihnavate katoličanom in oznanjate katolicizem in ste na glasu . . ."

(Dalje prihodnjič)

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časopise, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

CENE ZMERNE, UNIČSKO DELO PRVE VRSTE

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA